

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ Tālr. 7097200 ♦ Fakss 7097277 ♦ E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

R ī g ā

24.03.2006.

Nr.78

(prot. Nr.13(278), 5.p.)

Par iesniegumiem elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa noteikšanai

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Komisija) 2006.gada 24.februārī saņēma biedrības „Mazās hidroenerģētikas asociācija”, vienotais reģistrācijas numurs: 40008041844, juridiskā adrese: Ausekļa ielā 3-111, Rīgā, LV-1010 (turpmāk – MHA), vēstuli Nr.02/06 ar lūgumu ierosināt administratīvo procesu un pieņemt lēmumu, ar kuru tiktu apstiprināts elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, kuru piemēro, nosakot iepirkuma cenas no vietējiem neatkarīgajiem elektroenerģijas ražotājiem jeb obligātā iepirkuma cenu, saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmo daļu.

2006.gada 24.februārī Komisija saņēma arī zemnieku saimniecības „Dzirnavas”, vienotais reģistrācijas numurs: 48501010937, juridiskā adrese: Dobeles rajons, Bērzes pagasts, „Dzirnavas”, LV-3712 (turpmāk – Dzirnavas), vēstuli Nr.1/02/06 ar lūgumu ierosināt administratīvo procesu un pieņemt lēmumu, ar kuru tiktu apstiprināts elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, kuru piemēro, nosakot iepirkuma cenas no vietējiem neatkarīgajiem elektroenerģijas ražotājiem jeb obligātā iepirkuma cenu, saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmo daļu.

MHA un Dzirnavas 2006.gada 24.februāra iesniegumos izklāstītie argumenti un prasījumi sakrīt. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 193.panta otro daļu vienveidīgas lietas ar vairāku pieteicēju pieteikumiem pret vienu un to pašu atbildētāju tiesa var apvienot, ja šāda apvienošana sekmē administratīvo lietu ātrāku un pareizāku izskatīšanu. Tulkojot šo tiesību normu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 17.panta otrajā daļā noteiktajai analogijas metodei, arī iestāde ir tiesīga apvienot administratīvās lietas, lai lietu izskatītu ātrāk un pareizāk. Līdz ar to Komisija MHA un Dzirnavas 2006.gada 24.februāra iesniegumus skata kā vienu lietu.

Izvērtējot MHA un Dzirnavas 2006.gada 24.februāra iesniegumus un Komisijas rīcībā esošo informāciju, Komisija **konstatē**:

1. 2005.gada 8.jūnijā stājās spēkā Elektroenerģijas tirgus likums. Minētā likuma 30.panta pirmā daļa nosaka, ka „*ražotāji, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamās energoresursus un darbību uzsākuši pirms šā likuma stāšanās spēkā, pārdod elektroenerģiju*”

publiskajam tirgotājam atbilstoši tiem nosacījumiem par darbības režīmu, iepirkuma termiņiem un cenu, kādi uz tiem attiecas šā likuma spēkā stāšanās brīdī”, savukārt likuma 31.pants paredz: „ja ražotāja elektrostacija var vienlaikus pretendēt uz šā likuma 28., 29. un 30.pantā noteikto tiesību izmantošanu, ražotājs pēc paša izvēles var izmantot tikai vienas no minētajām tiesībām”.

2. Elektroenerģijas iepirkuma cenu no ražotājiem, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamās (tai skaitā hidroenerģijas) energoresursus un darbību uzsākuši pirms Elektroenerģijas tirgus likuma stāšanās spēkā, noteica šādas tiesību normas:

2.1. 1998.gada 6.oktobrī spēkā stājās Enerģētikas likums, kas noteica: „Licencētais elektroenerģijas sadales uzņēmums savā licences darbības zonā iepērk no mazām hidroelektrostacijām, kuru jauda nepārsniedz divus megavatus, kā arī vēja elektrostacijām, kuru jauda nepārsniedz divus megavatus, un saules energoiekārtām, ja šo staciju un iekārtu ekspluatācija uzsākta līdz 2005.gada 1.janvārim, to saražotās elektroenerģijas pārpalikumu, kas atlicis pēc izlietošanas pašu vajadzībām un atbilst valstī noteiktajiem elektroenerģijas parametriem, astoņus gadus no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma par cenu, kas atbilst divkāršam elektroenerģijas realizācijas vidējam tarifam. Pēc tam šāda iepirkuma cena atbilst elektroenerģijas realizācijas vidējam tarifam” (40.panta pirmā daļa).

2.2. 2001.gada 1.jūnijā spēkā stājās grozījumi Enerģētikas likumā, kas noteica: „Licencētais elektroenerģijas sadales uzņēmums iepērk no savā licences darbības zonā izvietotajām mazajām hidroelektrostacijām, kuru jauda nepārsniedz divus megavatus, ja šo staciju un iekārtu ekspluatācija uzsākta līdz 2003.gada 1.janvārim, to saražotās elektroenerģijas pārpalikumu, kas atlicis pēc izlietošanas pašu vajadzībām un atbilst valstī noteiktajiem elektroenerģijas kvalitātes parametriem, astoņus gadus no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma par cenu, kas atbilst divkāršam elektroenerģijas realizācijas vidējam tarifam. Pēc tam šāda iepirkuma cenu nosaka regulators”.

2.3. Ministru kabineta 2002.gada 15.janvāra noteikumi Nr.29 „Elektroenerģijas ražošanas jaudu uzstādīšanas un izvietojšanas kārtība, ja elektroenerģijas ražošanai izmanto reģeneratīvos resursus” nosaka: „No hidroelektrostacijām, kuru jauda nepārsniedz 2 MW un kurām beidzas astoņu gadu periods no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma vai kuras uzsāk savu darbību pēc 2003.gada 1.janvāra, elektroenerģiju iepērk par cenu, kas atbilst vidējam elektroenerģijas realizācijas tarifam” (14.punkts).

3. Komisija 2004.gada 4.augustā ar lēmumu Nr.195 (prot.Nr.34 (189), 1.p., publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 2004.gada 10.augustā Nr.125) noteica, ka elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, kuru licencētie elektroenerģijas pārvades vai sadales uzņēmumi piemēro, nosakot cenu, par kādu iepērk saražotās elektroenerģijas pārpalikumu no vietējiem neatkarīgajiem elektroenerģijas ražotājiem, ir 0,03435 Ls/kWh (bez pievienotās vērtības nodokļa). Aprēķinot šo tarifu, Komisija izmantoja ar 2003.gada 15.oktobra lēmumu Nr.278 akciju sabiedrībai „Latvenergo” apstiprinātos elektroenerģijas realizācijas gala (diferencētos) tarifus.

4. 2006.gada 26. janvārī Komisija saņēma MHA vēstuli ar lūgumu informēt MHA par prognozējamo vidējā realizācijas tarifa palielināšanās apjomu. Komisija 2006.gada 3.februāra atbildes vēstulē Nr.1-2.81/330 paskaidroja, ka elektroenerģijas iepirkuma cena no mazajām hidroelektrostacijām, kuru jauda nepārsniedz divus megavatus, saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmo daļu ir:

1) 0,03435 Ls/kWh, ja beidzies astoņu gadu periods no elektrostacijas ekspluatācijas sākuma;

2) 0,0687 Ls/kWh, ja nav vēl pagājuši astoņi gadi no elektrostacijas ekspluatācijas sākuma.

5. MHA un Dzirnava 2006.gada 24.februāra iesniegumos norādīts, ka Komisija nepareizi tulkojusi Elektroenerģijas tirgus likuma normas. No Enerģētikas likuma pantu analīzes izriet, ka cena nekad nav noteikta precīzos skaitļos, vienīgi noteikts cenas veidošanās mehānisms jeb nosacījumi, proti, ka tā ir atkarīga no elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa, savukārt elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs ir atkarīgs no akciju sabiedrības „Latvenergo” elektroenerģijas realizācijas tarifu izmaiņām. Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta redakcija ir jātulko kā „nosacījumi par (..) cenu”. Komisija nav izpildījusi likumā noteiktās funkcijas, proti, arī turpmāk tai ir pienākums noteikt elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu, jo likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 3.punkts paredz Komisijas funkciju noteikt tarifus un Komisija vēsturiski to ir darījusi. Turklāt 2003.gada 29.janvārī apstiprinātās Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodikas 4.nodaļas devītā daļa paredz elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa aprēķināšanu un Komisijas 2006.gada 25.janvārī ar lēmumu Nr.23 apstiprinātie jaunie akciju sabiedrības „Latvenergo” elektroenerģijas realizācijas (tirdzniecības) tarifi ir aprēķināti saskaņā ar minēto metodiku.

6. Komisija 2006.gada 14.februārī vērsās pie Ekonomikas ministrijas kā iestādes, kas izstrādā un īsteno politiku enerģētikas nozarē, un lūdza sniegt skaidrojumu: Vai Komisijas apstiprinātais elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs 0,03435 Ls/kWh (bez pievienotās vērtības nodokļa) attieksies uz ražotājiem, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamos energoresursus un darbību uzsākuši pirms Elektroenerģijas tirgus likuma stāšanās spēkā, arī tad, kad stāsies spēkā Komisijas 2006.gada 25.janvārī ar lēmumu Nr.23 apstiprinātie jaunie elektroenerģijas realizācijas (tirdzniecības) tarifi, vai arī Komisijai būs jāapstiprina konkrēts elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs vienlaicīgi ar akciju sabiedrībai „Latvenergo” diferencēto elektroenerģijas realizācijas tarifu apstiprināšanu?

7. 2006.gada 3.martā Komisija saņēma Ekonomikas ministrijas vēstuli Nr.4110-07/1716, kurā norādīts, ka „(..) minētajām elektrostacijām tiek piemēroti likuma spēkā stāšanās dienā (2005.gada 8.jūnijā) pastāvošie nosacījumi un cena, un tie netiek mainīti arī tad, ja Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija pieņem vēlākus lēmumus attiecībā uz elektroenerģijas tarifiem”.

8. Tomēr, lai precizētu Ekonomikas ministrijas 2006.gada 3.marta vēstuli Nr.4110-07/1716, Komisija 2006.gada 10.martā ar vēstuli 1-2.21/737 lūdza ministriju atbildēt uz šādiem jautājumiem:

1) Par kādu elektroenerģijas iepirkuma cenu AS „Latvenergo” ir jāiepērk elektroenerģija no mazajām hidroelektrostacijām, vēja elektrostacijām un biogāzes elektrostacijām pēc šā gada 1.marta, kad stājas spēkā jauni AS „Latvenergo” elektroenerģijas tirdzniecības tarifi, ja nav vēl pagājuši astoņi gadi no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma?

2) Par kādu elektroenerģijas iepirkuma cenu AS „Latvenergo” ir jāiepērk elektroenerģija no mazajām hidroelektrostacijām, vēja elektrostacijām un biogāzes elektrostacijām pēc šā gada 1.marta, kad stājas spēkā jauni AS „Latvenergo” elektroenerģijas tirdzniecības tarifi, ja ir pagājuši astoņi gadi no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma?

3) Vai Komisijai pēc 2005.gada 8.jūnija Elektroenerģijas tirgus likuma spēkā stāšanās ir pienākums (pilnvarojums) apstiprināt elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu?

9. 2006.gada 22.martā Komisijas padomes sēdē tika uzaicināti MHA un Dzirnava pārstāvji - valdes priekšsēdētājs O. Heniņš un advokāts J. Vaits, kas uzturēja savu prasījumu un paskaidroja, ka kopumā enerģētikā notiek virzība uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu un attīstību un bez valsts atbalsta šis jautājums nav atrisināms, par ko liecina

daudzi piemēri Eiropas valstīs. Likuma normas, kas savā laikā tika pieņemtas attiecībā uz mazajām hidroelektrostacijām, bija pozitīvs piemērs tam kā vajag attiekties pret šādiem ražotājiem. Vēstulē, kuru MHA saņēma no Komisijas nav norādīts, ka tas ir elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, tur norādīts tikai decimāldaļskaitlis. Tomēr MHA saprot, ka tas ir elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs. MHA uzskata, ka mazās hidroelektrostacijas, kas darbojas pēc Enerģētikas likuma 40.panta normām, vismaz tajā darbības periodā, kas ar likumu ir noteikts, būtu jāatbalsta, un tāpēc Elektroenerģijas tirgus likumā šī daļa ir īpaši izcelta, jo no Enerģētikas likuma 40.pants ir izslēgts.

10. Ekonomikas ministrijas pārstāvis Enerģētikas departamenta direktors U. Sarma 2006.gada 22.marta Komisijas padomes sēdē paskaidroja, ka jautājumu par elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu vajadzētu skatīt pēc būtības un Elektroenerģijas tirgus likumu tulkot visu kopumā, un paturēt prātā, ka ar šo likumu Latvijā tiek iedzīvināts elektroenerģijas tirgus. Pamatā tie ir tie paši mērķi, kas ir ietverti Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.jūnija direktīvā 2003/54/EK par elektroenerģijas tirgus kopīgiem noteikumiem, un ideālais gala mērķis ir tāds, ka elektroenerģijas kā preces pārdošanai nekādi tarifi netiek regulēti. Elektroenerģijas cena veidojas tirgus spēku ietekmē, un tiek regulēti tikai tīkla pakalpojumu tarifi – pārvades un sadales tarifi. U. Sarma norādīja, ka Elektroenerģijas tirgus likuma 16.pants nosaka, ka Komisija apstiprina pārvades pakalpojuma tarifu, 20.pants - ka Komisija apstiprina sadales pakalpojuma tarifu un 27.pants, kas saucas „Elektroenerģijas cena”, paredz, ka elektroenerģijas cenu nosaka ražotāji, tirgotāji un lietotāji, savstarpēji vienojoties, izņemot likumā paredzētos gadījumus. Minētais izņēmums, kad nepastāv šī vienošanās, attiecas uz saistītajiem lietotājiem. Attiecībā uz šiem lietotājiem Komisijai ir tiesības piemērot tarifu regulēšanu vai deleģēt tarifu noteikšanu publiskajam tirgotājam un mazajiem sadales sistēmas operatoriem, kuri piegādā elektroenerģiju. Līdz ar to pēc būtības Elektroenerģijas tirgus likums vairs neparedz tarifu noteikšanu pilnīgi visiem lietotājiem un to, ka visā valstī tiktu noteikts vienāds elektroenerģijas gala realizācijas tarifs. Tātad vienots elektroenerģijas gala realizācijas tarifs, vēl jo vairāk elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs vairs likumā nepastāv un tāds arī vairs nav jānosaka. Līdz ar to jāsecina, ka attiecībā uz šiem elektroenerģijas ražotājiem, kuriem pārdošanas cena iepriekšējos tiesību aktos bija piesaistīta jēdzienam „elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs”, Elektroenerģijas tirgus likums paredz, ka darbs ir jāturpina ar tādiem pašiem nosacījumiem un tādām cenām, kādas bija šī likuma spēkā stāšanās dienā. Tas nozīmē, ka attiecībā uz šiem ražotājiem tiek piemērots tas pēdējais lēmums, kādu Komisija šajā jomā ir pieņēmusi līdz Elektroenerģijas tirgus likuma spēkā stāšanās brīdim.

Attiecībā uz atbalsta mehānismu ražotājiem U. Sarma paskaidroja, ka tiem elektroenerģijas ražotājiem, kas ražošanā izmanto atjaunojamās energoresursus un darbību uzsākuši līdz Elektroenerģijas tirgus likuma spēkā stāšanās brīdim, atbalsts tiek saglabāts un tāpēc Elektroenerģijas tirgus likumā iekļauts 30.pants, kas nosaka, ka atbalsta apjoms nemainās. To cenu, kāda bija likuma spēkā stāšanās dienā, komersanti turpina saņemt, un neviens arī nenoliedz atbalsta periodu - 8 gadi, kas ir investīciju atgūšanas laiks. Attiecībā uz nākotni Elektroenerģijas tirgus likumā ir iezīmēti virzieni, nosakot, ka atbalsts pastāvēs, un iezīmēta arī forma – obligātais iepirkums par noteiktu cenu. Ministru kabineta noteikumi detalizēti izklāstīs gan atbalstāmos apjomus, gan cenas noteikšanas mehānismus.

11. 2006.gada 23.martā Komisija saņēma Ekonomikas ministrijas vēstuli Nr.4110-07/2413, kurā ministrija precizē iepriekšējā vēstulē teikto un norāda:

- 1) Elektroenerģijas tirgus likums neparedz elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa noteikšanu, un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai nav pienākuma tādu noteikt;
- 2) no mazajām hidroelektrostacijām, vēja elektrostacijām un biogāzes elektrostacijām, ja nav pagājuši astoņi gadi no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma, pēc 2006. gada 1.

marta, kad stājās spēkā jauni AS „Latvenergo” elektroenerģijas tirdzniecības tarifi, AS „Latvenergo” elektroenerģija ir jāiepērk par cenu, kas atbilst divkāršam elektroenerģijas realizācijas vidējam tarifam, kāds tas bija 2005. gada 8. jūnijā;

3) no mazajām hidroelektrostacijām, vēja elektrostacijām un biogāzes elektrostacijām, ja ir pagājuši astoņi gadi no attiecīgās elektrostacijas ekspluatācijas sākuma, pēc 2006. gada 1. marta, kad stājās spēkā jauni AS „Latvenergo” elektroenerģijas tirdzniecības tarifi, AS „Latvenergo” elektroenerģija ir jāiepērk par cenu, kas atbilst elektroenerģijas realizācijas vidējam tarifam, kāds tas bija 2005. gada 8. jūnijā.

Izvērtējot MHA un Dzirnava 2006.gada 24.februāra iesniegumus un Komisijas rīcībā esošo informāciju, Komisija **secina**:

1. Komisija, izmantojot Administratīvā procesa likuma 17.panta pirmajā daļā noteiktās tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā minēto vārdu „cenu” interpretē kā konkrētu skaitli.

1.1. Komisija nevar piekrist iesniedzēju minētajam viedoklim, ka ir nepareizi izpratusi Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā ietverto noteikumu par cenas veidošanas mehānismu. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 17.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto sistēmisko interpretācijas metodi, tas ir, noskaidrojot tiesību normas jēgu saistībā ar citām tiesību normām, Komisija ņem vērā Elektroenerģijas tirgus likuma 29., 30. un 31. pantus, kuros ražotājiem, kas izmanto atjaunojamās enerģoresursus, ir noteikta jauna kārtība, kā ražotājs, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamās enerģoresursus, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligāti iepērkamā elektroenerģijas apjoma ietvaros:

1.1.1. Elektroenerģijas tirgus likuma 29.panta otrā un trešā daļa nosaka, kādā apjomā un kas (publiskais tirgotājs) iepērk elektroenerģiju no ražotājiem, kuri izmanto atjaunojamās enerģoresursus. Minētā likuma 29.panta trešā daļa nosaka *„Nosacījumus elektroenerģijas ražošanai, izmantojot atjaunojamās enerģoresursus, kā arī kritērijus ražotāju kvalifikācijai šā panta pirmajā daļā noteikto tiesību saņemšanai un kārtību, kādā var atteikties no tām, elektroenerģijas cenas noteikšanas kārtību atkarībā no atjaunojamo enerģoresursu veida, obligātā iepirkuma apjoma noteikšanas, īstenošanas un uzraudzības kārtību, obligātā iepirkuma apjoma izmaksu segšanas kārtību, kā arī pasākumus, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanu no biomasas, nosaka Ministru kabinets”*. Minētais nozīmē, ka tiek veidota jauna kārtība obligātā iepirkuma nodrošināšanai un attiecīgi arī likuma 30.panta pirmā daļa ir noteikta kā pārejas nosacījums, t.i. tiek nofiksēta elektroenerģijas iepirkuma cena un nosacījumi likuma spēkā stāšanās brīdī. Likuma 31.pants atļauj šiem ražotājiem pakāpeniski pāriet uz jauno obligātā iepirkuma kārtību, ja iepriekšējie nosacījumi vai cena kļūst neizdevīgi. Pretējā gadījumā nebūtu nepieciešams likumā paredzēt 31.pantā noteiktās izvēles tiesības.

1.1.2. Elektroenerģijas tirgus likumā nav lietots tāds termins kā „elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs”. Ņemot vērā iesniedzēju pausto interpretāciju, elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs būtu bijis jāiekļauj arī Elektroenerģijas tirgus likumā, lai likums paredzētu, ka arī turpmāk noteiktai daļai ražotāju, kuri elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamās enerģoresursus, elektroenerģijas iepirkuma cena atbilstu elektroenerģijas realizācijas vidējam tarifam. Termins „elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs” vairs nav ietverts arī Komisijas jaunajā 2005.gada 21.decembrī ar lēmumu Nr.310 apstiprinātajā Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodikā saistītajiem lietotājiem.

1.2. Izmantojot Administratīvā procesa likuma 17.panta pirmās daļas 4.punktā noteikto

teleoloģisko (jēgas un mērķa) interpretācijas metodi, proti, noskaidrojot tiesību normas jēgu, pamatojoties uz apsvērumiem par lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz, Komisija nevar piekrist iesniedzēju argumentam, ka cenai būtu jābūt atkarīgai no elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa un jāmainās ikreiz, kad mainās akciju sabiedrības „Latvenergo” tarifi. Analizējot situāciju – ja iepriekšējais atbalsta mehānisms ražotājiem, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamos energoresursus, tiktu atstāts tikpat neskaidrs (elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs) uz nenoteiktu laiku – rodas pretrunas ar Elektroenerģijas tirgus likumā iestrādāto mērķi, proti, veidot brīvu elektroenerģijas tirgu (Elektroenerģijas tirgus likuma 2.panta pirmais punkts). Funkcionējošā elektroenerģijas tirgū nevar veidot kādu speciālu elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu, jo elektroenerģijas lietotāji var brīvi izvēlēties elektroenerģijas tirgotājus, par cenu vienojoties savstarpējos līgumos, kas nav publiski pieejami, un līdz ar to liedz noteikt tādu tarifu kā elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs.

1.3. Izmantojot arī vēsturisko interpretācijas metodi, tas ir, noskaidrojot tiesību normas jēgu, ņemot vērā apstākļus uz kuriem pamatojoties tā radīta, kā to paredz Administratīvā procesa likuma 17.panta pirmās daļas 2.punkts, Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā minēto vārdu „cenu” Komisija interpretē kā konkrētu skaitli:

1.3.1. Komisija ir vērsusies pie Ekonomikas ministrijas, lai noskaidrotu šīs tiesību normas nozīmi no vēsturiskā izcelsmes viedokļa. Ekonomikas ministrijas funkcijas ir izstrādāt un īstenot politiku enerģētikas sektorā un izstrādāt nozari reglamentējošo tiesību aktu projektus saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.238 „Ekonomikas ministrijas nolikums” (5.3.3.punkts un 6.1.punkts). Ekonomikas ministrija, pildot savas funkcijas, 2004.gadā izstrādāja Elektroenerģijas tirgus likuma projektu. Savā 2006.gada 2.marta vēstulē Nr.4110-07/1716 un 2006.gada 23.marta vēstulē ministrija skaidro, ka nosacījumi un cena, kas attiecas uz ražotājiem, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamos energoresursus, netiek mainīti arī tad, ja Komisija vēlāk pieņem lēmumus attiecībā uz elektroenerģijas tarifiem. Tātad jaunu tarifu noteikšana akciju sabiedrībai „Latvenergo” neietekmē jau noteikto cenu par kādu minētie ražotāji pārdod elektroenerģiju. Ministrija norāda, ka Elektroenerģijas tirgus likums neparedz terminu „elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs” un komisijai nav pienākuma to noteikt. Tādējādi Komisijas apsvērumus, kas minēti iepriekšējā punktā, apliecina arī Ekonomikas ministrija kā enerģētikas nozares tiesību aktu izstrādātāja.

1.3.2. Komisija izanalizēja Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmās daļas tiesību normas izstrādes gaitu, kā tas atspoguļots Saeimas likumprojektu reģistrā (www.saeima.lv > Likumdošana > 8.Saeimas likumprojektu reģistrs). No reģistrā iegūstamām ziņām redzams, ka 2005.gada 1.martā Saeimā iesniegtā Elektroenerģijas tirgus likuma projekta attiecīgā tiesību norma gramatiski nepārprotami precīzi bija izteikta šādi: „*ražotāji, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamos enerģijas resursus un uzsākuši darbību pirms šā likuma stāšanās spēkā, elektroenerģiju pārdod publiskajam tirgotājam, atbilstoši tiem nosacījumiem attiecībā uz darbības režīmiem, iepirkuma termiņiem un par cenu, kas uz tiem attiecas šā likuma spēkā stāšanās brīdī*” (uz iesniegšanas brīdi tā ir 29.panta pirmā daļa). Šāda redakcija saglabājās arī likumprojekta 1.lasījumā. Likumprojekta 2.lasījumā šī tiesību norma tika redakcionāli precizēta un izteikta tādā redakcijā, kādā tā ir pašreiz likumā. No minētā izriet, ka tiesību norma tika precizēta tikai redakcionāli un šis precizējums nevarēja mainīt normas saturu un jēgu, un par šo precizējumu nebija ne priekšlikumu, ne diskusiju. Līdz ar to, interpretējot minēto tiesību normu, jāņem vērā tiesību normas veidotāja viedoklis un jēga, ar kādu norma tika radīta, kā arī viss normatīvais akts kopumā.

2. Komisija nepiekrīt arī iesniedzēju izteiktajiem apsvērumiem, ka Komisijai bija jāapstiprina jauns elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, jo, pēc iesniedzēju domām, 2003.gada 29.janvārī apstiprinātās Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodikas 4.nodaļas devītā daļa paredz elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa aprēķināšanu un Komisijas 2006.gada 25.janvārī ar lēmumu Nr.23 apstiprinātie jaunie akciju sabiedrības „Latvenergo” elektroenerģijas realizācijas (tirdzniecības) tarifi ir aprēķināti saskaņā ar minēto metodiku.

2.1. 2003.gada 29.janvārī ar Komisijas lēmumu Nr.34 apstiprinātā Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodikas 4.nodaļas devītā daļa paredzēja (ar grozījumu, kas izdarīts 2004.gada 21.jūlijā): *„Elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu, kuru piemēro, nosakot iepirkuma cenas no vietējiem neatkarīgajiem elektroenerģijas ražotājiem, nosaka regulators tarifu pārskata ciklam. Regulators, nosakot iepriekšminēto tarifu, to aprēķina kā diferencēto realizācijas gala tarifu vidējo svērto vērtību”*.

2.2. Komisija ar 2003.gada 15.oktobra lēmumu Nr.278 noteica akciju sabiedrībai „Latvenergo” elektroenerģijas realizācijas gala (diferencētos) tarifus trīs gadu tarifu pārskata ciklam. 2004.gada 4.augustā Komisijas lēmumā Nr.195 (prot.Nr.34 (189), 1.p.) par elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu ir izmantoti ar 2003.gada 15.oktobra lēmumu Nr.278 akciju sabiedrībai „Latvenergo” apstiprinātie elektroenerģijas realizācijas gala (diferencētie) tarifi un akciju sabiedrības „Latvenergo” elektroenerģijas realizācijas gala (diferencēto) tarifu prognoze no visām sprieguma pakāpēm un tarifu veidiem. Līdz ar to ir izpildīta minētās Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodikas 4.nodaļas devītās daļas tiesību norma par elektroenerģijas realizācijas vidējā tarifa noteikšanu tarifu pārskata ciklam.

2.3. Komisijas 2006.gada 25.janvāra lēmums Nr.23 „Par akciju sabiedrības „Latvenergo” elektroenerģijas realizācijas gala (diferencētajiem) tarifiem” (publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 2006.gada 26.janvārī Nr.16) ir pamatots ar Komisijas 2003.gada 29.janvārī apstiprinātās Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodikas 6.9. punktu, kas paredz: *„Ja tarifu pārskata cikla laikā mainās kāds no regulatora apstiprinātajiem tarifiem vai importētās elektroenerģijas iepirkuma cena, kas ir elektroenerģijas realizācijas gala tarifu sastāvdaļa, uzņēmums var pieprasīt realizācijas gala tarifu koriģēšanu”*. Līdz ar to 2006.gada 25.janvārī apstiprinātie elektroenerģijas realizācijas tarifi akciju sabiedrībai „Latvenergo” ir jauni tarifi tarifu cikla ietvaros un nav uzskatāmi par jauna cikla sākumu.

2.4. Akciju sabiedrības „Latvenergo” 2005.gada 25.novembrī iesniegtajā elektroenerģijas realizācijas gala (diferencēto) tarifu projektā nav ietverts jauns elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, kuru piemēro, nosakot iepirkuma cenas no vietējiem neatkarīgajiem elektroenerģijas ražotājiem. No tā izriet, ka akciju sabiedrība „Latvenergo” ir rīkojusies saskaņā ar Komisijas 2003.gada 29.janvārī apstiprināto Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodiku un, tā kā esošajam tarifu ciklam ir noteikts elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs, tarifu pārskata cikla ietvaros nav ierosinājusi noteikt jaunu vidējo tarifu.

2.5. 2005.gada 21.decembrī Komisija ar lēmumu Nr.310 pieņēma Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku saistītajiem lietotājiem un ar šo lēmumu noteica, ka ar Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodikas saistītajiem lietotājiem spēkā stāšanos spēku zaudē Komisijas 2003.gada 29.janvārī ar lēmumu Nr.34 apstiprinātā Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodika (3.punkts). Savukārt minētās Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodikas saistītajiem lietotājiem pārejas noteikums paredz, ka diferencēto tarifu projektu, kas iesniegts līdz šīs metodikas spēkā stāšanās dienai, izvērtē saskaņā ar metodiku, kas ir spēkā uz tarifu projekta iesniegšanas dienu (42.punkts). Līdz ar to, sagatavojot Komisijas 2006.gada 25.janvāra lēmumu Nr.23, Komisija izvērtēja 2005.gada

25.novembrī iesniegto akciju sabiedrības „Latvenergo” tarifu projektu, piemērojot Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodiku. Tā kā Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodika 2006.gada 25.janvāra lēmuma Nr.23 pieņemšanas laikā bija zaudējusi spēku un vidējā tarifa, kuru piemēro, nosakot iepirkuma cenas no vietējiem neatkarīgajiem elektroenerģijas ražotājiem, noteikšana būtu pretrunā Elektroenerģijas tirgus likumam un Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodikai saistītajiem lietotājiem, Komisijai nebija pamata noteikt jaunu elektroenerģijas realizācijas vidējo tarifu.

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmo daļu un pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta otro daļu un Administratīvā procesa likuma 8., 13., un 17.panta pirmās daļas 2., 3. un 4.punktu un ceturto daļu,

padome nolemj:

noraidīt MHA 2006.gada 24.februāra prasījumu (vēstule Nr.Nr.02/06) un Dzirnava 2006.gada 24.februāra prasījumu (vēstule Nr.1/02/06) un atteikt pieņemt lēmumu, ar kuru tiktu apstiprināts elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs.

Priekšsēdētāja

V. Andrējeva